

Överenskommelse om mottagande av asylsökande barn utan legal vårdnadshavare i Sverige, ensamkommande barn – 2016

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län prognostiserar ett ökat behov av antalet platser för asylsökande barn utan legal vårdnadshavare i Sverige (nedan benämnt ensamkommande barn). Länsstyrelsen har lämnat preliminära fördelningstal för kommunerna i länet och Haninge kommun ska tillhandahålla 60 platser. Detta skulle innebära en ökning av antalet boendeplatser med 25. Förvaltningen föreslår att socialnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om att teckna överenskommelsen med Länsstyrelsen. En överenskommelse ger kommunen vissa möjligheter att styra vilka målgrupper som kommunen kan ta emot och ger bättre förutsättningar att planera och upphandla rätt typ av boendeplatser utifrån den ersättning som kommunen då kan få. Den föreslagna överenskommelsen föreslås gälla från och med 1 januari 2016.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Överenskommelse om mottagande av asylsökande barn utan legal vårdnadshavare i Sverige, ensamkommande barn – 2016
- Skrivelse från Länsstyrelsen - Mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i Stockholms län 2016

Förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att Haninge kommun tecknar överenskommelsen med Länsstyrelsen och Migrationsverket.
2. Ärendet lämnas till kommunfullmäktige.

Siw Lideståhl
Timonen Porshage
förvaltningschef

Maria
avdelningschef

Bakgrund

Haninge kommun har sedan 1 mars 2015 en överenskommelse med Länsstyrelsen och Migrationsverket om att tillhandahålla 35 asylplatser för ensamkommande pojkar 15-17 år. När ett barn har fått permanent upphållstillstånd så ska kommunen ta emot ett nytt barn på den lediga asylplats som då har uppstått. På grund av den ökade flyktigströmmen har Haninge kommun i likhet med landets övriga kommuner tagit emot fler ensamkommande barn än avtalat. Totalt har Haninge i år fram till 14 oktober 2015 tagit emot 56 barn som anvisats av Migrationsverket. Av dessa barn är fem flickor och tolv barn är under 15 år. Idag har Haninge kommun ansvar för totalt 128 ensamkommande barn i familjehem eller HVB-boende. Inflödet har ökat kraftigt sedan sommaren 2015 och med nuvarande takt beräknar kommunen att det totala antalet ensamkommande i kommunen kommer att dubblas till sommaren 2016. De flesta kommer från Syrien, men även från Irak, Afghanistan, Eritrea och Somalia. Det tar ungefär ett år för att få uppehållstillstånd och få barn får avslag på sin ansökan.

Enligt Länsstyrelsens prognos för 2016 beräknas det komma 1591 ensamkommande barn till Stockholms län. Samtliga kommuner i länet förväntas öka sitt mottagande av ensamkommande barn.¹ Länsstyrelsen har utifrån denna prognos tagit fram preliminära fördelningstal över hur många

¹ Prognosen för Stockholms län för 2015 var 888.

ensamkommande barn kommunerna i länet förväntas ta emot. För Haninge innebär dessa preliminära fördelningstal en ökning av antalet boendeplatser med 25 platser, från 35 platser till 60 platser. Den 1 november 2015 fastställer Länsstyrelsen den slutliga fördelningen av antalet ensamkommande barn mellan kommunerna. Dessa antas inte avvika avsevärt från de preliminära fördelningstalen. Därefter lämnas ett förslag på överenskommelse om mottagande till länets kommuner som föreslås gälla från och med 1 januari 2016.

Antal asylplatser och mottagna barn i Haninge

	Asylplatser ensamkommande barn	Totalt mottagna barn
2013	7	2 5
2014	12	4 1
2015	35	56*
Prognos för 2016	60**	

* till och med 14 oktober 2015 (enligt statistikuppgifter införda i Procapita).

** siffran grundar sig på preliminära fördelningstal. Slutliga fördelningstal presenteras 1 november 2015

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansliet i samråd med avdelningen barn och unga, ekonomiavdelningen, utbildningsförvaltningen samt kommunstyrelseförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

För att överenskommelsen ska kunna träda i kraft den 1 januari 2016 behöver Haninge kommun skriva på avtalet med Länsstyrelsen senast den 8 december 2015.

Socialförvaltningen föreslår därmed socialnämnden att fatta beslut på grundval av de preliminära fördelningstalen, då de

slutliga fördelningstalen som presenteras den 1 november inte antas avvika avsevärt från dessa. Om socialnämnden väljer att avvakta de slutliga fördelningstalen kommer Haninge vara i ett avtalslöst tillstånd. Kommunstyrelsen kommer i sin behandling av ärendet besluta på grundval av de slutliga fördelningstalen.

Förvaltningen rekommenderar att Haninge kommun tecknar föreslagen överenskommelse med Länsstyrelsen och Migrationsverket och föreslår att avtalet ska avse ensamkommande flickor och pojkar 15-17 år. En överenskommelse ger kommunen möjlighet att styra vilka målgrupper som kommunen kan ta emot och ger bättre förutsättningar att planera och upphandla rätt typ av boendeplatser utifrån den ersättning som kommunen då kan få.

I det fallet att kommunen väljer att inte underteckna överenskommelsen med Länsstyrelsen kan Migrationsverket ändå anvisa barn till Haninge. I ett avtalslöst tillstånd kommer kommunen inte kunna ta del av Migrationsverkets schablonersättning på 0,5 mnkr.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om att teckna överenskommelse med Länsstyrelsen gällande ökat antal asylplatser.

Boende

I Haninge kommun finns följande avtal gällande årsplatser för ensamkommande barn:

- 10 platser hos Salus Care Sverige AB.
- 8+3 platser hos Attendo Individ och Familj AB (Muskösund).
- 5 platser hos AB Vårlyjus (Vårudden i Vårberg).
- 4 platser på Idun (egen regi).

För barn som är under 15 år anlitas familjehem. Ungdomar mellan 15 och 21 år placeras på upphandlade boenden, träningsboenden eller i vissa fall i familjehem. Haninge gör idag på grund av den kraftiga ökningen ett antal individuella avtal med olika vårdgivare. I dagsläget rör detta sig om 27 platser, varav fem är på AB Vårlyjus.

Socialförvaltningen arbetar idag för att öka boendemöjligheterna genom att utöka antalet HVB-platser och familjehem.

Två fastigheter ser i dagsläget ut att kunna vara driftklara före årsskiftet och kunna inrymma 16 till 20 platser. Beställningar är hittills gjorda på 2 olika modulboenden; 32 platser i Vendelsömalm och 32 platser i Tungelsta. Dessa bör kunna stå färdiga första kvartalet 2016.

Verksamheterna kan bedrivas i egen regi. Förvaltningen har även påbörjat diskussioner med det kommunägda AB Vårlyjus för att utreda möjligheten att driva vissa av dem dessa boenden i deras regi.

Förvaltningen har också kontakt med olika vårdgivare, där två av verksamheterna inväntar tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och ytterligare två är klara för avtal med Haninge. Samtliga leverantörer erbjuder platser inom ramen för den ersättning Haninge kan återsöka. Totalt innebär detta 38 platser.

Det kommungemensamma Jourhem Syd har ingen möjlighet att utöka antalet jourhem. Nacka kommun utreder istället möjligheterna för att starta upp en kommungemensam jourhemsverksamhet för södertörnskommunerna med fokus på ensamkommande barn.

I dagsläget finns det 14 familjer som anmält intresse att ta emot just ensamkommande barn och som utreds av socialförvaltningen.

Ekonomi

Vissa statliga ersättningar till kommuner betalas ut av Migrationsverket utan ansökan. Den största delen av de statliga ersättningarna återsöks dock av kommunen utifrån antalet ensamkommande barn samt faktiska kostnader.

Nedan redovisas kort bedömningen av berörda nämnders ekonomiska konsekvenser till följd av mottagandet av ensamkommande barn.

Socialnämnden

Socialförvaltningen återsöker alla kostnader som är kopplade till mottagandet av ensamkommande barn. Hittills har man också tilldelats den återsökta ersättningen, varför kostnadstäckningen är god.

Dessa ersättningar har godkänts:

- Schablonersättning: 0,5 mnkr per år.
- Ersättning för belagd boendeplats: 1 900 kronor per dygn och barn

På förslag av socialnämnden har kommunfullmäktige harmoniserat ersättningsnivåerna mellan gode män och särskilt förordnad vårdnadshavare. Arvodet till särskilt förordnade vårdnadshavare fastställs därmed till 4 % av prisbasbeloppet per månad och motsvarar då arvodet till gode män för ensamkommande barn som har fått permanent uppehållstillstånd. Socialnämnden ansvarar för att rekrytera särskilt förordnade vårdnadshavare och arvodeskostnaderna belastar socialnämnden.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Flertalet av de ensamkommande barnen kommer troligen att vara i gymnasieåldern och det är rimligt att anta att vissa av dessa kommer att vilja gå i gymnasieskolan. Migrationsverket

ersätter kommunen för skolkostnader för alla asylsökande barn, oavsett om legal vårdnadshavare finns i Sverige eller inte. Dagens ersättningsnivå täcker däremot inte kostnaden för en gymnasieutbildning, utan medel måste skjutas till av kommunen. Med programpriset för introduktionsprogrammen som utgångspunkt behöver kommunen skjuta till cirka 20 000 kronor per elev och år.

Södertörns överförmyndarnämnd

Södertörns överförmyndarnämnd får inte täckning för de kostnader som nämnden har för ensamkommande barn. Den ersättning som nämnden får från Migrationsverket avser bara direkt återsökning för de arvoden som nämnden betalar för gode män för ensamkommande. Övriga administrativa kostnader som nämnden har för ensamkommande ersätts därmed inte.

Familjeåterförening

Kommunen ansvarar för de ensamkommande barnen som längst till dess att de fyllt 21 år. De barn som fått uppehållstillstånd bor i de flesta fall kvar på sitt boende fram till dess att de blir myndiga eller återförenas med någon av sina vårdnadshavare. Det är årligen ungefär 4 till 5 ungdomar som behöver egen lägenhet efter att de har fyllt 21 år och inte längre får bo kvar på något boende ordnat av kommunen.

När någon av barnets vårdnadshavare kommer till Sverige upphör placeringen omedelbart. Föräldrarna omfattas av lagen om etableringsinsatser och ska anmäla sig till Arbetsförmedlingen. Hos Arbetsförmedlingen anmäler de även behov av hjälp med anskaffande av bostad. I väntan på denna bostad beviljas boende av karaktären vandrarhem, vilket ombesörjs av socialförvaltningen. Förvaltningen ansvarar även för uppehållet i väntan på utbetalning av etableringsersättning. Dessa kostnader kan inte återsökas hos Migrationsverket.

Återförening med vårdnadshavaren kan antingen ske i Sverige eller någon annanstans. 2013 återförenades fem av 25 barn med en eller båda vårdnadshavare i Haninge. 2014 har tre av 41 barn återförenats med en eller båda vårdnadshavare i Haninge.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunfullmäktige

För kännedom: